

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

Ukaz o proglašenju Zakona o hemikalijama

Proglašavam Zakon o hemikalijama, koji je donijela Skupština Crne Gore 24. saziva, na trećoj sjednici prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2012. godini, dana 21. marta 2012. godine.

Broj: 01-372/2

Podgorica, 26.03.2012.

Predsjednik Crne Gore,

Filip Vujanović, s.r.

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 i člana 91 stav 1 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 24. saziva, na trećoj sjednici prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2012. godini, dana 21. marta 2012. godine, donijela je

Zakon o hemikalijama

*Zakon je objavljen u "Službenom listu CG",
br. 18/2012 od 30.3.2012. godine.*

I. OSNOVNE ODREDBE

Opšte odredbe

Član 1

Ovim zakonom uređuje se klasifikacija, pakovanje i označavanje hemikalija, promet, uvoz i izvoz opasnih hemikalija, kao i druga pitanja od značaja za zaštitu života i zdravlja ljudi i životne sredine od štetnog uticaja hemikalija.

Hemikalija je supstanca ili smješa.

Član 2

Ovaj zakon ne primjenjuje se na:

- 1) radioaktivne hemikalije;
- 2) supstance koje su pod carinskim nadzorom u carinskom skladištu ili slobodnim zonama radi ponovnog izvoza ili tranzita ako se te hemikalije ne prerade ili obrade;
- 3) neizolovane intermedijere;

- 4) hemijske supstance koje se mogu upotrijebiti u proizvodnji opojnih droga i psihotropnih supstanci (prekursori);
- 5) hranu i prehrambene aditive;
- 6) hranu za životinje i aditive za tu hranu;
- 7) lijekove za humanu i veterinarsku upotrebu;
- 8) medicinska sredstva;
- 9) droge;
- 10) hemikalije koje se smatraju otpadom u skladu sa zakonom kojim se uređuje upravljanje otpadom;
- 11) municiju i eksplozive;
- 12) hemijsko oružje i prekursore za hemijsko oružje;
- 13) predmete opšte upotrebe, kao i hemikalije koje dolaze u neposredan dodir sa hranom;
- 14) hemikalije koje se koriste za naučno istraživanje i razvoj u količini koja ne utiče na zdravlje ljudi i životnu sredinu, a ne prelazi 10 kg za svaku hemikaliju prilikom svakog uvoza.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na upis hemikalija u registar hemikalija ne primjenjuju se na hemikalije koje se u finalnom obliku stavljaju u promet, kao:

- 1) biocidni proizvodi;
- 2) sredstva za zaštitu bilja;
- 3) kozmetički proizvodi.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na klasifikaciju, pakovanje i označavanje hemikalija ne primjenjuju se na hemikalije:

- 1) koje se koriste za naučno istraživanje i razvoj i koje se ne stavljaju u promet, a koriste pod kontrolisanim uslovima gdje je smanjena izloženost;
- 2) koje se u finalnom obliku stavljaju u promet kao kozmetički proizvodi.

Ovaj zakon ne primjenjuje se na prevoz opasnih hemikalija u vazдушnom, pomorskom, drumskom, željezničkom i poštanskom saobraćaju i unutrašnjim plovnim putevima.

Značenje izraza

Član 3

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) **ambalaža** je odgovarajuća posuda za pakovanje hemikalije izrađena od materijala kojim se obezbjeđuje sigurnost sadržaja hemikalije;
- 2) **CAS broj** je karakterističan broj hemijskih supstanci pod kojim je hemikalija upisana na listu međunarodne Službe abstrakata (Chemical Abstract Service);
- 3) **dalji korisnik** je pravno lice ili preduzetnik koji nije proizvođač ili uvoznik hemikalije, distributer i potrošač, a koji koristi hemikaliju pojedinačno ili u smješi u industrijske ili profesionalne svrhe;
- 4) **distributer** je pravno lice ili preduzetnik, uključujući trgovca na malo, koji isključivo skladišti i stavlja u promet hemikalije za treće lice;

5) **dobra laboratorijska praksa (DLP)** je sistem kvaliteta koji se odnosi na organizacione procese i uslove u kojima se vrše neklinička ispitivanja u odnosu na procjenu rizika opasnosti po život i zdravlje ljudi i životnu sredinu, u skladu sa međunarodnim standardima;

6) **detergenti** su hemijske supstance ili hemijske smješe koje sadrže sapune, odnosno druge površinski aktivne supstance koje se koriste za pranje i čišćenje;

7) **hemijski naziv hemikalije prema IUPAC nomenklaturi** je naziv hemikalije određen nomenklaturom Međunarodne unije za čistu i primijenjenu hemiju (International Union of Pure and Applied Chemistry - IUPAC);

8) **industrijski detergenti i detergenti za profesionalnu upotrebu** su detergenti za pranje i čišćenje van kuće, koje obavlja stručno osoblje;

9) **izvoznik** je pravno lice ili preduzetnik koje izvozi hemikalije na teritoriju druge države;

10) **intermedijer** je hemijska supstanca koja se proizvodi radi korišćenja za preradu i dobijanje druge supstance;

11) **monomer** je supstanca koja je sposobna da gradi kovalentne veze s nizom drugih sličnih ili različitih molekula u uslovima reakcije stvaranja polimera koja se koristi u određenom postupku;

12) **neizolovani intermedijer** je intermedijer koji se tokom sinteze ne uklanja namjerno iz opreme u kojoj se odvija sinteza (osim u slučaju uzorkovanja);

13) **polimer** je supstanca sastavljena od molekula za koje je karakterističan niz jedne ili više vrsta monomernih jedinica, kod kojih molekulske mase moraju biti raspodijeljene unutar područja u kojem se razlike u molekulskoj masi mogu prije svega povezati razlikama u broju monomernih jedinica, a koji sadrži više od 50 % masenog udjela molekula sa najmanje tri monomerne jedinice koje su kovalentnom vezom povezane s najmanje jednom drugom monomernom jedinicom ili drugim reaktantom ili manje od 50 % masenog udjela molekula iste molekularne mase;

14) **proizvod** je predmet kojem je tokom proizvodnje dat određeni oblik ili dizajn koji više određuje njegovu funkciju nego hemijski sastav;

15) **proizvođač** je pravno lice ili preduzetnik koje proizvodi, doručuje, preraduje, odnosno koristi hemikalije za dobijanje finalnog proizvoda, vrši prepakivanje ili mijenja ime hemikalije radi daljeg korišćenja;

16) **proizvodnja** je izrada i dorada, oblikovanje, prerada, punjenje, pretakanje, miješanje hemikalija u međuproizvode i konačne proizvode, primjenom hemijskih, fizičkih ili bioloških procesa i postupaka, kao i prenos i skladištenje unutar proizvodne lokacije;

17) **pakovanje** je pakovanje hemikalije i njenog sadržaja u ambalažu;

18) **površinski aktivne supstance** su organske supstance, odnosno smješe koje imaju površinski aktivna svojstva i koje sadrže jednu ili više hidrofilnih i hidrofobnih grupa koje su sposobne da smanje površinski napon vode formirajući raširen ili adsorbujući monosloj na dodiru voda - vazduh, a koje stvaraju emulziju ili mikroemulziju, odnosno micelu i koje se adsorbuju dodiranjem vode i čvrste površine;

19) **primarna biorazgradljivost** je strukturna promjena (transformacija) površinski aktivnih supstanci pod dejstvom mikroorganizama čime se gubi njegova površinski aktivna sposobnost zbog razgradnje njegove strukture;

20) **potpuna aerobna biorazgradljivost** je nivo biorazgradljivosti kojom se površinski aktivna supstanca uz pomoć mikroorganizama u prisustvu kiseonika u potpunosti razgrađuje na ugljen dioksid, vodu i mineralne soli (mineralizacija);

21) **postupak prethodnog obavještenja (PIC - Prior Informed Consent)** je postupak prema kojem se hemikalije, koje su zabranjene ili ograničene u državi izvoznici, smiju izvoziti samo ako se o tome prethodno obavijesti i dobije saglasnost država uvoznica;

22) **rukovanje** je proizvodnja, prerada, pakovanje, skladištenje, promet, transport i korišćenje hemikalija i druge aktivnosti sa hemikalijama;

23) **smješa** je mješavina ili rastvor dvije ili više hemijskih supstanci;

24) **stavljanje u promet je uvoz hemikalija**, isporučivanje, odnosno davanje na korišćenje hemikalije trećem licu uz naknadu ili bez naknade;

25) **scenario izloženosti** je skup mjera i uslova, uključujući radne uslove, mjere upravljanja rizikom pri proizvodnji hemikalija i korišćenju za cijelo vrijeme životnog ciklusa, kao i način kontrolisanja hemikalija kada su njenom uticaju izloženi ljudi i životna sredina;

26) **supstanca** je hemijski element ili jedinjenje u prirodnom stanju ili dobijena u proizvodnom procesu, uključujući i dodatke (aditive) koji su neophodni za održavanje njegove stabilnosti, odnosno nusprodukti (nečistoća) koji su rezultat procesa dobijanja hemikalije, osim rastvarača koji se mogu izdvojiti bez uticaja na stabilnost supstance i promjene njenog sastava;

27) **uvoznik** je pravno lice ili preduzetnik koje uvozi hemikalije na teritoriju Crne Gore;

28) **upotreba** je prerada, potrošnja, skladištenje, obrada, držanje, punjenje u rezervoar, premještanje iz jednog rezervoara u drugi, miješanje, proizvodnja proizvoda ili drugo korišćenje hemikalija.

II. KLASIFIKACIJA, OZNAČAVANJE I PAKOVANJE

Način klasifikacije hemikalija i određenog proizvoda

Član 4

Klasifikacija hemikalija i proizvoda koji sadrže opasne hemikalije (u daljem tekstu: određeni proizvod) vrši se na osnovu procjene njihovih fizičkih i hemijskih svojstava, svojstava koja utiču na život i zdravlje ljudi i životnu sredinu, u skladu sa kriterijumima za klasifikaciju u određene klase opasnosti.

Opasne hemikalije klasifikuju se u sledeće klase: eksplozivne, oksidirajuće, vrlo lako zapaljive, lako zapaljive, zapaljive, vrlo otrovne, otrovne, štetne, nagrizajuće, nadražujuće, hemikalije koje dovode do preosjetljivosti,

karcinogene, mutagene, reproduktivno toksične i hemikalije opasne za okolinu.

Klasa opasnosti hemikalija određuje se na osnovu svojstava hemikalije koje utiču na život i zdravlje ljudi i životnu sredinu ili na osnovu prirode efekata hemikalije.

Kriterijume i način klasifikacije hemikalija i određenog proizvoda u klase opasnosti propisuje organ državne uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine (u daljem tekstu: Ministarstvo), uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

Način označavanja i pakovanja hemikalija

Član 5

Proizvođač, uvoznik, distributer i dalji korisnik, a koji stavlja u promet hemikalije i određene proizvode (u daljem tekstu: dobavljač) dužan je da klasifikuje, označava i pakuje hemikalije u skladu sa ovim zakonom.

Izvoznik je dužan da hemikaliju koju izvozi pakuje i označava u skladu sa ovim zakonom, osim ako je potrebno da hemikaliju pakuje i obeležava na drukčiji način, u skladu sa međunarodnim standardima, a to zahtijeva zemlja u koju se izvozi hemikalija.

Dalji korisnik koji ne mijenja sastav hemikalija prilikom korišćenja, može koristiti klasifikaciju, označavanje i pakovanje hemikalija jednog od subjekata u lancu snabdijevanja.

Prilikom klasifikacije hemikalija mogu se koristiti podaci iz epidemioloških studija, statistički podaci o profesionalnim oboljenjima, podaci o uticaju hemikalije na ljude koji su bili izloženi hemikaliji prilikom hemijskog udesa, kao i podaci dobijeni drugim međunarodno prihvaćenim metodama za utvrđivanje svojstava hemikalija.

Informacije o supstancama

Član 6

Proizvođač, uvoznik i dalji korisnik hemijske supstance dužan je da utvrdi relevantne informacije koje su dostupne za tu supstancu kako bi odredili stepen opasnosti po zdravlje ljudi i životnu sredinu.

Supstanca se klasifikuje u skladu sa klasifikacijom supstance istog hemijskog sastava iz Liste klasifikovanih supstanci.

Ako se supstanca ne nalazi na Listi klasifikovanih supstanci ili nije klasifikovana za sve klase opasnosti, klasifikacija se vrši na osnovu:

- 1) postojećih podataka o svojstvima te supstance;
- 2) rezultata novih ispitivanja njenih svojstava i upoređivanjem tih podataka;
- 3) rezultata utvrđenih na osnovu kriterijuma za klasifikaciju hemikalije.

Listu klasifikovanih supstanci utvrđuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

Informacije o smješama

Član 7

Proizvođač, uvoznik i dalji korisnik smješe dužan je da utvrdi relevantne informacije koje su dostupne za tu smješu ili supstance koje ona sadrži kako bi odredili stepen opasnosti po zdravlje ljudi i životnu sredinu.

Klasifikacija smješe vrši se procjenom opasnosti smješe na osnovu:

- 1) podataka o svojstvima supstanci sadržanih u smješi;
- 2) analize postojećih podataka o opasnosti koju ta smješa predstavlja;
- 3) eksperimentalnih ispitivanja svojstava smješe i upoređivanjem tih podataka, odnosno rezultata utvrđenih na osnovu kriterijuma za klasifikaciju hemikalije.

Ispitivanja hemikalija

Član 8

Kada za hemikaliju nema podataka za klasifikaciju ili podaci nijesu dobijeni na način utvrđen ovim zakonom, radi izbjegavanja istraživanja na kičmenjacima, za svaki pojedinačni slučaj procjenjuje se potreba novog ispitivanja hemikalija.

Zabranjeno je ispitivanje hemikalija na primatima radi klasifikacije.

Metode ispitivanja hemikalija

Član 9

Nova ispitivanja hemikalije radi klasifikacije vrše se po propisanim metodama.

Toksikološka i ekotoksikološka ispitivanja sprovodi laboratorija čiji je rad usklađen sa smjernicama dobre laboratorijske prakse (u daljem tekstu DLP), koju ovlasti Ministarstvo.

Metode ispitivanja opasnih svojstava hemikalija propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

Ambalaža

Član 10

Ambalaža u koju se pakuje opasna hemikalija mora da odgovara svojstvima, svrsi i načinu korišćenja hemikalija kojom se onemogućava gubitak upakovanog sadržaja.

Materijal od kojeg je izrađena ambalaža i zatvarači ne smije biti osjetljiv u dodiru sa sadržajem, niti izazivati reakcije sa sadržajem.

Ambalaža i zatvarači moraju biti čvrsti i postojani čitavom površinom kako ne bi popustili i kako bi sigurno podnijeli uobičajena opterećenja kojima se izlažu prilikom rukovanja.

Ambalaža koja sadrži opasne hemikalije u maloprodaji mora imati bezbjedna pakovanja sa sigurnosnim zatvaračima i ne smije imati oblik koji može privući djecu ili dovesti u zabludu potrošače.

Bliži način pakovanja i označavanja hemikalije i određenog proizvoda propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

Način klasifikacije, pakovanja i označavanja hemikalije i određenog proizvoda u skladu sa Globalno harmonizovanim sistemom za klasifikaciju i obilježavanje UN utvrđuje Ministarstvo.

Označavanje

Član 11

Ambalaža u koju je upakovana supstanca ili smješa koja je klasifikovana kao opasna mora biti označena oznakom opasnosti sa pisanim upozorenjima.

Upozorenje mora biti ispisano jasno i na vidljivom mjestu.

Pisano upozorenje sa oznakom mora biti na crnogorskom jeziku.

Pisano upozorenje sa oznakom mora biti ispisano i na Brajevom pismu.

Dobavljači mogu na pisanim upozorenjima sa oznakama koristiti veći broj jezika, pod uslovom da na svim jezicima budu navedene iste informacije.

Dobavljač opasne hemikalije i smješe koja nije opasna, ali sadrži barem jednu supstancu koja je klasifikovana kao opasna, dužan je da na oznaci unese dopunska obavještenja o opasnim svojstvima i mjerama opreza na način da se njeni korisnici ne dovode u zabludu o opasnim svojstvima hemikalije.

Identifikaciona oznaka proizvoda

Član 12

Na oznaci se navode podaci o identifikaciji supstance, odnosno smješe, koji moraju biti isti kao u bezbjednosnom listu.

Identifikaciona oznaka proizvoda koji sadrži hemijsku supstancu sastoji se od: naziva i identifikacionog broja, CAS broja, naziva utvrđenog u nomenklaturi IUPAC.

Identifikaciona oznaka proizvoda koji sadrži hemijsku smješu sastoji se od trgovačkog naziva ili oznake smješe, identiteta svih supstanci u smješi na osnovu kojih se vrši razvrstavanje smješe.

Alternativni hemijski naziv hemikalije

Član 13

Alternativni hemijski naziv hemikalije može da se upotrijebi ako korišćenje hemijskog naziva supstance može da dovede do povrede poslovne tajne ili prava na intelektualnu svojinu i ako alternativni hemijski naziv pruža dovoljno informacija za preduzimanje mjera koje se odnose na zdravlje, bezbjednost na radu i kontrolu rizika pri rukovanju smješom.

U bezbjedonosnom listu ili prilikom obilježavanja na ambalaži opasne supstance sadržane u smješi može da se upotrijebi alternativni hemijski naziv za tu supstancu, tako da se koristi naziv kojim se identifikuju najvažnije hemijske funkcionalne grupe ili da se koristi druga alternativna odrednica.

Alternativni hemijski naziv hemikalije može da se upotrijebi za supstancu koja ima određena svojstva.

Alternativni hemijski naziv može da se upotrebljava na osnovu odobrenja za korišćenje alternativnog hemijskog naziva, koji izdaje organ uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine (u daljem tekstu: Agencija).

Svojstva supstance za koju može da se upotrijebi alternativni hemijski naziv, kao i sadržaj zahtijeva za upotrebu alternativnog hemijskog naziva propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

Odobrenje za upotrebu alternativnog hemijskog naziva

Član 14

Odobrenje za upotrebu alternativnog hemijskog naziva izdaje se na osnovu zahtjeva koji proizvođač, uvoznik i dalji korisnik podnosi Agenciji.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se po prethodno pribavljenoj saglasnosti organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

Agencija može, u roku od mjesec dana od dana podnošenja zahtjeva iz stava 1 ovog člana da traži dodatne informacije od podnosioca zahtjeva neophodne za donošenje odluke za upotrebu alternativnog hemijskog naziva.

Ako su ispunjeni uslovi iz člana 13 st. 1 i 3 ovog zakona Agencija izdaje odobrenje za upotrebu alternativnog hemijskog naziva.

Agencija može ukinuti odobrenje za upotrebu alternativnog hemijskog naziva ako se na osnovu novih informacija ustanovi da alternativni hemijski naziv ne pruža dovoljno informacija za preduzimanje mjera koje se odnose na bezbjednost i zdravlje na radu i kontrolu rizika pri rukovanju smješom.

U slučaju iz stava 5 ovog člana Agencija može da odobri drugi alternativni hemijski naziv za tu supstancu.

Skladištenje

Član 15

Dobavljač je dužan da skladišti opasne hemikalije na način kojim se ne ugrožava život i zdravlje ljudi i životna sredina.

Lice iz stava 1 ovog člana dužno je da sakuplja, skladišti i bezbjedno odlaže ostatke opasnih hemikalija i praznu ambalažu u skladu sa propisima kojima se uređuje upravljanje otpadom.

Bezbjednosni list

Član 16

Opasnu hemikaliju, hemikaliju koja sadrži supstance identifikovane kao perzistentne - bioakumulativne - toksične (u daljem tekstu: PBT) ili veoma perzistentne - veoma bioakumulativne (u daljem tekstu: vPvB) i druge hemikalije koje imaju svojstva iz člana 26 stav 2 ovog zakona koje se stavljaju u promet mora da prati bezbjednosni list (safety data sheet).

Bezbjednosni list sadrži naročito: hemijski naziv hemikalije, podatke o svojstvima hemikalije, načinu korišćenja, preventivne mjere, mjere za smanjenje rizika i podatke o dobavljaču hemikalije.

Dobavljač je dužan da dostavi bezbjednosni list svakom distributeru ili daljem korisniku u lancu snabdijevanja, na crnogorskom jeziku u štampanoj ili elektronskoj formi.

Izvoznik hemikalija iz stava 1 ovog člana dužan je da dostavi bezbjednosni list uvozniku, na jeziku zemlje u koju se izvozi ili na engleskom jeziku.

Kriterijumi za identifikaciju supstance kao PBT ili vPvB i bliži sadržaj bezbjednosnog lista propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

Bezbjednosni list za smještu koja nije klasifikovana kao opasna

Član 17

Dobavljač je dužan da, na zahtjev drugog distributera ili daljeg korisnika u lancu snabdijevanja, dostavi bezbjednosni list za smještu koja nije klasifikovana kao opasna, a koja sadrži:

1) najmanje jednu opasnu supstancu, na osnovu opasnosti koju ta supstanca predstavlja po zdravlje ljudi i životnu sredinu, u količini od najmanje 1% od mase smješe koja nije u gasovitom stanju, odnosno najmanje 0,2% od zapremine smješe u gasovitom stanju;

2) najmanje jednu supstancu, u količini od najmanje 0,1% od mase smješe koja ispunjava kriterijume za identifikaciju kao PBT ili vPvB ili druge supstance koje imaju svojstva iz člana 26 stav 2 ovog zakona;

3) supstancu za koju su propisane maksimalno dozvoljene koncentracije u radnim prostorijama.

Izmjene sadržaja bezbjednosnog lista

Član 18

Dobavljač iz člana 17 stav 1 ovog zakona dužan je da vrši izmjene sadržaja bezbjednosnog lista u skladu sa novim saznanjima o hemikaliji, a naročito saznanjima koja mogu uticati na mjere za smanjenje i kontrolu rizika, odnosno opasnosti hemikalije, kao i o ograničenjima ili zabranama proizvodnje, stavljanja u promet i korišćenja hemikalije.

Dobavljač iz stava 1 ovog člana dužan je da izmijenjeni bezbjednosni list dostavi svakom distributeru ili daljem korisniku u lancu snabdijevanja kojima je hemikalija isporučena u prethodnih 12 mjeseci.

Izmijenjen bezbjednosni list mora da sadrži napomenu "Revidiran" i datum kada su izvršene izmjene.

Procjena bezbjednosti hemikalije

Član 19

Dobavljač koji stavlja u promet hemikalije dužan je da Agenciji uz bezbjednosni list dostavi i izvještaj o bezbjednosti hemikalije.

Izvještaj o bezbjednosti hemikalije se sačinjava na osnovu procjene bezbjednosti hemikalije sa mjerama za smanjenje i kontrolu rizika supstance.

Procjena bezbjednosti hemikalije obuhvata:

- 1) ocjenjivanje opasnosti za zdravlje ljudi;
- 2) ocjenjivanje fizičko-hemijske opasnosti;
- 3) ocjenjivanje opasnosti za životnu sredinu;
- 4) ocjenjivanje svojstava PBT (postojano, bioakumulativno i otrovno) i svojstava vPvB (vrlo postojano i vrlo bioakumulativno).

Ako se nakon procjene bezbjednosti hemikalije iz stava 3 ovog člana utvrdi da hemikalija ispunjava kriterijume prema kojima se hemikalije razvrstavaju kao opasne ili ako se radi o hemikalijama sa svojstvima PBT ili vPvB, sprovodi se:

- ocjena izloženosti, uključujući izradu jednog ili više scenarija izloženosti (odnosno utvrđivanje relevantnih kategorija upotrebe i izloženosti) i procjena izloženosti, i
- karakterizacija rizika.

U scenarije izloženosti, ocjenu izloženosti i karakterizaciju rizika uključuje se i način upotrebe, odnosno korišćenja hemikalije.

Izvještaj o bezbjednosti hemikalije

Član 20

Podaci u sačinjenom izvještaju o bezbjednosti hemikalije moraju da odgovaraju podacima navedenim u bezbjednosnom listu.

Sastavni dio bezbjednosnog lista je scenario izloženosti riziku.

Izvještaj iz stava 1 ovog člana dostavlja se na crnogorskom ili engleskom jeziku.

Način izrade i sadržaj izveštaja o bezbjednosti hemikalije propisuje Ministarstvo.

Drugi podaci o hemikalijama

Član 21

Proizvođač, uvoznik ili distributer proizvoda koji sadrži supstancu koja ima karakteristike supstance iz člana 26 ovog zakona u koncentraciji većoj od 0,1%, dužan je da drugom distributeru ili daljem korisniku u lancu snabdijevanja i svakom potrošaču, na njegov zahtjev, dostavi podatke dovoljne za bezbjednu upotrebu tog proizvoda, a najmanje naziv supstance.

Podaci iz stava 1 ovog člana dostavljaju se bez naknade, u roku od 45 dana od dana dostavljanja zahtjeva.

Postupanje sa hemikalijama

Član 22

Dobavljač je dužan da preduzima mjere predostrožnosti za hemikalije koje proizvodi i stavlja u promet, odnosno koristi, radi sprječavanja, odnosno smanjenja njihovih štetnih uticaja na zdravlje ljudi i životnu sredinu.

Razmjena informacija

Član 23

Dobavljači hemikalija dužni su da međusobno razmjenjuju nova saznanja o opasnim svojstvima hemikalija, kao i druge podatke koji se odnose na načine upotrebe te hemikalije, a koji su sadržani u bezbjednosnom listu.

III. REGISTROVANJE HEMIKALIJA

Registar hemikalija

Član 24

Hemikalije koje se proizvode ili stavljaju u promet upisuju se u registar hemikalija.

Registar hemikalija vodi Agencija, u elektronskoj formi.

U registar hemikalija ne upisuju se hemikalije koje se koriste u naučno istraživačke svrhe u količinama manjim od 100 kg.

Upis hemikalija u registar hemikalija

Član 25

Upis hemikalija u registar hemikalija vrši se na osnovu prijave proizvođača, uvoznika ili daljeg korisnika, koja se podnosi Agenciji, najkasnije do 31.

marta tekuće godine za hemikalije koje je proizveo, odnosno uvezao u prethodnoj godini u količinama većim od 100 kg.

Prijavu za stranog proizvođača i uvoznika za upis hemikalija može podnijeti njegov zastupnik, odnosno lice koje on ovlasti.

Polimer se upisuje u registar hemikalija, ako:

- sadrži najmanje 2% masenog udijela te/tih monomerne/ih supstanci odnosno druge/ih supstanci u obliku monomernih jedinica i hemijski vezanih supstanci;

- ukupna količina te/tih monomerne/ih supstanci, odnosno druge/ih supstanci iznosi najmanje 100 kg godišnje.

U registar hemikalija upisuju se i supstance, odnosno smješe koje sadrže supstancu koja izaziva visoku zabrinutost.

Prijava za upis u registar hemikalija naročito sadrži: naziv, sjedište, odnosno ime i adresu i matični broj proizvođača, odnosno uvoznika, podatke o količini proizvedene i uvezene hemikalije, namjenu korišćenja hemikalije, poreski identifikacioni broj.

Uz prijavu iz stava 1 ovog člana dostavlja se dokaz o registraciji u Centralni registar privrednih subjekata (u daljem tekstu: CRPS), odnosno dokaz o registraciji kod nadležnog organa matične države za strano pravno lice, dosije o svakoj hemikaliji, bezbjedonosni list za hemikaliju za koju je propisano da mora da ima bezbjedonosni list.

Dosije iz stava 6 ovog člana naročito sadrži:

- 1) trgovačko ime hemikalije i ime po IUPAC nomenklaturi hemikalije, kao i drugu indentifikaciju hemikalije;
- 2) podatke o količini hemikalije stavljene u promet;
- 3) podatke o načinu korišćenja hemikalije;
- 4) podatke o hemijskom sastavu.

Bliži sadržaj dosijea o hemikalijama i registra hemikalija propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

Lista supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost

Član 26

Supstance koje su karcinogene, mutagene, toksične po reprodukciji i identifikovane kao PBT ili vPvB supstance unose se u listu supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost.

U listu supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost upisuju se i supstance koje dovode do poremećaja rada endokrinog sistema ili imaju PBT ili vPvB svojstva ali ne ispunjavaju kriterijume za identifikaciju kao PBT ili vPvB, a naučno je utvrđeno da izazivaju značajne posledice po zdravlje ljudi i životnu sredinu.

Lista supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost sadrži sledeće podatke:

- 1) identitet supstance;
- 2) klasifikaciju supstance;

3) načine korišćenja za koje nije potrebno propisati dodatne mjere za smanjenje rizika.

Listu supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost utvrđuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

Dosije za supstancu koja izaziva visoku zabrinutost

Član 27

Dosije za supstancu koja izaziva visoku zabrinutost, odnosno smještu koja sadrži tu supstancu, pored podataka iz člana 26 stava 3 ovog zakona, sadrži:

- 1) način korišćenja te supstance ili smješe koja sadrži tu supstancu,
- 2) mjere za smanjenje rizika prilikom korišćenja;
- 3) način sistematskog praćenja korišćenja supstance ili smješe koja sadrži tu supstancu.

Dosije iz stava 1 ovog člana sadrži podatke, ako su dostupni, o mogućim alternativnim supstancama, opasnostima, odnosno riziku koje alternativne supstance mogu da predstavljaju po zdravlje ljudi i životnu sredinu, kao i podatke koji su značajni za zamjenu tih supstanci alternativnim supstancama.

Stručna procjena

Član 28

Agencija, u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za poslove zdravlja, vrši stručnu procjenu podataka sadržanih u dosijeu za supstancu, odnosno smještu koja sadrži supstancu koja izaziva visoku zabrinutost, mjera za smanjenje rizika i način sistematskog praćenja korišćenja supstance koja izaziva zabrinutost.

Ako Agencija procijeni da mjere za smanjenje rizika, odnosno način sistematskog praćenja korišćenja supstance koja izaziva visoku zabrinutost nijesu odgovarajuće, nalaže izmjenu predloženih mjera za smanjenje rizika, odnosno načina sistematskog praćenja korišćenja supstance koja izaziva zabrinutost i određuje rok za izvršenje naloženih mjera.

Proizvođač, uvoznik i dalji korisnik dužni su da se pridržavaju naloženih mjera iz stava 2 ovog člana.

Upis supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost u registar hemikalija se vrši rješenjem nakon provjere potpunosti podataka iz dosijea, u roku od 20 dana od dana prijema prijave za upis supstance u registar hemikalija.

Promjena podataka

Član 29

Proizvođači, odnosno uvoznici dužni su da Agenciji dostave svaku promjenu podataka upisanih u registar hemikalija, a koji se odnose na:

- 1) promjenu pravnog statusa proizvođača ili uvoznika (naziv ili sjedište proizvođača ili uvoznika);
  - 2) promjenu sastava supstance;
  - 3) promjenu godišnje ili ukupne proizvodnje, odnosno uvoza ili promjenu količina supstance koje su prisutne u proizvodima koje je proizveo odnosno uvezo;
  - 4) nova saznanja o rizicima supstance na zdravlje ljudi i životnu sredinu do kojih je realno mogao doći i koje dovode do izmjena bezbjednosnog lista ili izvještaja o bezbjednosti hemikalije;
  - 5) promjene o klasifikaciji i označavanju supstance;
  - 6) izmjene izvještaja o bezbjednosti hemikalije.
- Promjena podataka iz stava 1 ovog člana dostavlja se najkasnije u roku od 30 dana od dana nastanka promjene.

Evidencija hemikalija i obaveza čuvanja informacija

Član 30

Dobavljač je dužan da vodi evidenciju o hemikalijama, koja naročito sadrži podatke o:

- 1) identitetu hemikalije;
- 2) distributerima, odnosno daljim korisnicima i količinama hemikalija koje su im isporučene;
- 3) zbirnim količinama hemikalija koje su prodate potrošačima u kalendarskoj godini.

Evidencija iz stava 1 ovog člana čuva se najmanje 10 godina poslije posljednje proizvodnje, stavljanja u promet i korišćenja hemikalije.

Dobavljač je dužan da podatke iz evidencije dostavi Agenciji na njen zahtjev.

Način vođenja evidencije o hemikalijama propisuje Ministarstvo.

IV. PROMET OPASNIH HEMIKALIJA

Dozvola za obavljanje djelatnosti prometa opasnih hemikalija

Član 31

Djelatnost prometa opasnih hemikalija može da obavlja dobavljač samo na osnovu dozvole Agencije.

Dozvola iz stava 1 ovog člana izdaje se na zahtjev dobavljača koji stavlja u promet hemikaliju.

Dozvola za obavljanje djelatnosti prometa opasnih hemikalija može se izdati dobavljaču koji ima odgovarajući prostor za skladištenje i čuvanje opasnih hemikalija na način kojim se onemogućava dostupnost licima za korišćenje u nedozvoljene svrhe.

Zahtjev za izdavanje dozvole

Član 32

Zahtjev za izdavanje dozvole iz člana 31 ovog zakona naročito sadrži:

- 1) naziv i sjedište, odnosno ime i adresu dobavljača, trgovačko ime hemikalije i naziv i sjedište proizvođača hemikalija;
- 2) podatke o načinu pakovanja i označavanju hemikalija;
- 3) podatke o namjeni i upotrebi hemikalija;
- 4) podatke o količini hemikalija;
- 5) podatke o načinu skladištenja (lokacija, opis prostorija);
- 6) mjere koje će se sprovesti za bezbjedno čuvanje i skladištenje hemikalija;
- 7) druge podatke, na zahtjev Agencije.

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana prilaže se i ugovor o osiguranju od odgovornosti za eventualnu štetu koja može nastati upotrebom hemikalija.

Bliže uslove za skladištenje i mjere za bezbjedno čuvanje, odnosno korišćenje opasnih hemikalija propisuje Ministarstvo.

Vođenje evidencije o prometu opasne hemikalije

Član 33

Evidenciju o izdatim dozvolama za obavljanje djelatnosti prometa opasnih hemikalija vodi Agencija.

Način vođenja evidencije iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Ograničenja i zabrana određenih hemikalija

Član 34

Hemikalije koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu mogu se koristiti na način i pod uslovima koje propisuje Ministarstvo, kao i rokove od kada ograničenja i zabrane postaju obavezni za primjenu, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

Propis iz stava 1 ovog člana sadrži zabranjene, odnosno dozvoljene načine korišćenja, kao i druge uslove za proizvodnju, stavljanje u promet, prijavljivanje i korišćenje supstance, smješe ili određenog proizvoda.

V. UVOZ I IZVOZ HEMIKALIJA

Izvoz

Član 35

Izvoz hemikalija sa Liste hemikalija koje podliježu postupku prethodnog obavještavanja vrši se na osnovu obavještenja koje dostavlja Agencija zemlji u koju se izvozi hemikalija.

Obavještenje iz stava 1 ovog člana dostavlja se za:

- 1) hemikalije sa Liste hemikalija za postupak prethodnog obavještenja;
- 2) hemikalije koje sadrže supstancu sa Liste hemikalija za postupak prethodnog obavještenja u koncentraciji koja je opasna;
- 3) proizvode koji sadrže hemikalije sa Liste hemikalija za PIC postupak.

Obavještenje iz stava 1 ovog člana priprema izvoznik hemikalije i dostavlja Agenciji.

Obavještenje iz stava 3 ovog člana naročito sadrži podatke o:

- 1) izvozniku, odnosno uvozniku (naziv i sjedište, odnosno ime i adresu);
- 2) identitetu hemikalije ili proizvoda;
- 3) svojstvima te hemikalije;
- 4) mjerama za smanjenje rizika.

Agencija vrši provjeru podataka iz obavještenja i nakon izvršene provjere dostavlja obavještenje zemlji u koju se izvozi hemikalija.

Nakon dostave obavještenja Agencija izdaje potvrdu izvozniku hemikalije.

Bliži sadržaj obavještenja iz stava 1 ovog člana, postupak i rokove za sprovođenje postupka prethodnog obavještenja propisuje Ministarstvo.

Listu hemikalija za postupak prethodnog obavještenja utvrđuje Ministarstvo.

Lista hemikalija za postupak prethodnog obavještenja objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore".

Uvoz

Član 36

Uvoz hemikalija sa Liste hemikalija koje podliježu postupku prethodnog obavještavanja vrši se tako što Agencija dobija obavještenje o izvozu od nadležnog organa zemlje iz koje se izvozi hemikalija.

Agencija nakon dobijanja obavještenja o izvozu informiše organ iz stava 1 ovog člana da je primila obavještenje.

Izvoz hemikalija po PIC postupku

Član 37

PIC postupak sprovodi se za uvoz, odnosno izvoz hemikalije koja se nalazi na Listi hemikalija za PIC postupak i za hemikalije sa Liste Roterdamske konvencije.

PIC postupak se sprovodi na osnovu obavještenja koji podnosi Agenciji izvoznik hemikalije.

Obavještenje iz stava 2 ovog člana sadrži podatke o:

- 1) izvozniku, odnosno uvozniku (naziv i sjedište odnosno ime i adresu);
- 2) identitetu hemikalije;

3) fizičko-hemijskim, toksikološkim i ekotoksikološkim svojstvima hemikalije;

4) naziv prema IUPAC;

5) CAS broj hemikalije.

Agencija vrši provjeru podataka iz obavještenja i nakon izvršene provjere dostavlja obavještenje nadležnom organu zemlje uvoznice radi pribavljanja saglasnosti.

Ako nadležni organ zemlje uvoza obavijesti Agenciju da je saglasan sa uvozom, odnosno saglasan sa uvozom pod određenim uslovima, Agencija dostavlja saglasnost izvozniku hemikalije.

Agencija je dužna da dostavi odluku u vezi sa uvozom hemikalije sa Liste Roterdamske konvencije Sekretarijatu Roterdamske konvencije.

Bliži sadržaj obavještenja iz stava 3 ovog člana, postupak i rokove za sprovođenje PIC postupka propisuje Ministarstvo.

Listu hemikalija za PIC postupak utvrđuje Ministarstvo.

Lista iz stava 8 ovog člana objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore".

Uvoz hemikalija po PIC postupku

Član 38

Za uvoz hemikalija sa Liste hemikalija za PIC postupak i za hemikalije sa Liste Roterdamske konvencije saglasnost daje Agencija na osnovu prethodnog obavještenja nadležnog organa zemlje izvoznice.

Informacije o uvezenim i izvezenim količinama

Član 39

Izvoznici i uvoznici hemikalija iz čl. 35, 36, 37 i 38 ovog zakona dužni su da Agenciji dostavljaju podatke o uvezenim, odnosno izvezenim količinama hemikalija i određenih proizvoda, o zemljama iz kojih su izvezene, odnosno uvezene hemikalije, kao i podatke o uvozniku, odnosno izvozniku hemikalija.

Podaci iz stava 1 ovog člana dostavljaju se do 31. marta tekuće za prethodnu godinu.

Na osnovu podataka iz stava 1 ovog člana Agencija vodi evidenciju o uvezenim i izvezenim hemikalijama, odnosno određenim proizvodima.

Evidencija iz stava 3 ovog člana vodi se u elektronskoj formi.

Način dostavljanja podataka iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Izveštaj o stvarnim količinama

Član 40

Izvoznik, odnosno uvoznik hemikalije ili određenog proizvoda dužan je da Agenciji dostavi izvještaj o stvarnim količinama izvezenih, odnosno uvezenih

hemikalija ili određenih proizvoda, u roku od 30 dana od dana izvršenog izvoza, odnosno uvoza.

Način dostavljanja izvještaja iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Tranzit hemikalije

Član 41

Izvoznik hemikalije dužan je da dostavi Agenciji informacije koje zahtijeva nadležni organ zemlje preko čije teritorije se vrši tranzit hemikalije sa Liste Roterdamske konvencije, najkasnije 30 dana prije dana tranzita.

Agencija nadležnom organu zemlje preko koje se vrši tranzit hemikalije iz stava 1 ovog člana dostavlja informacije o tranzitu hemikalije, najkasnije 15 dana prije dana tranzita.

Lista opasnih hemikalija i proizvoda čiji je izvoz zabranjen

Član 42

Hemikalije i proizvodi čija je upotreba zabranjena radi zaštite zdravlja ljudi i životne sredine ne smiju se izvoziti.

Hemikalije čiji rok upotrebe ističe šest mjeseci posle izvoza ne smiju se izvoziti.

Listu opasnih hemikalija i proizvoda čiji je izvoz zabranjen utvrđuje Ministarstvo.

Lista iz stava 3 ovog člana naročito sadrži: naziv opasne hemikalije, odnosno proizvoda, brojeve kojima se identifikuje hemikalija, odnosno proizvod i tarifni broj opasne hemikalije, odnosno proizvoda.

VI. DETERGENTI

Stavljanje u promet detergenata

Član 43

Detergenti se mogu stavljati u promet samo ako ispunjavaju uslove potpune aerobne biorazgradljivosti i ako hemikalije i površinski aktivne supstance sadržane u detergentu ispunjavaju uslove koji se odnose na klasifikaciju, pakovanje i obilježavanje propisane ovim zakonom.

Ograničenja biorazgradljivosti površinski aktivnih supstanci

Član 44

Industrijski detergenti i detergenti za profesionalnu upotrebu koji sadrže površinski aktivne supstance koje ne ispunjavaju uslove potpune aerobne biorazgradljivosti mogu se stavljati u promet na osnovu dozvole za korišćenje

površinski aktivne supstance koju izdaje Agencija ili akta kojim se odobrava korišćenje površinski aktivne supstance u detergentu u EU.

Metode ispitivanja biorazgradljivosti površinski aktivne supstance propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

Zahtjev za dozvolu

Član 45

Dozvola iz člana 44 ovog zakona izdaje se na osnovu zahtjeva koji Agenciji podnosi proizvođač detergenta.

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana dostavljaju se:

- 1) tehnički dosije o površinski aktivnim supstancama koji naročito sadrži identitet površinski aktivne supstance;
- 2) rezultati ispitivanja biorazgradljivosti površinski aktivne supstance;
- 3) informacije o površinski aktivnoj supstanci i metabolitima biorazgradnje;
- 4) podaci o količini površinski aktivne supstance u detergentu koji je stavljen u promet;
- 5) predviđeni način korišćenja detergenta;
- 6) predlog procjene rizika koji predstavlja površinski aktivna supstanca.

Uslovi za odobravanje

Član 46

Na osnovu podataka iz zahtjeva iz člana 45 stav 2 ovog zakona Agencija provjerava da li:

- 1) se detergent koristi na način da se površinski aktivna supstanca minimalno ispušta u životnu sredinu;
- 2) se detergent sa tom površinski aktivnom supstancom koristi za industrijske ili profesionalne svrhe;
- 3) je rizik koji ta površinski aktivna supstanca predstavlja po zdravlje ljudi i životnu sredinu minimalan, uzimajući u obzir količinu površinski aktivne supstance u detergentu koji je stavljen u promet i način korišćenja tog detergenta, kao i uslove za bezbjednost hrane i održavanja higijene;
- 4) površinski aktivna supstanca koja je sadržana u detergentu ispunjava kriterijume primarne biorazgradljivosti.

Izdavanje dozvole

Član 47

Dozvola iz člana 44 ovog zakona se izdaje u roku od šest mjeseci od dana podnošenja zahtjeva.

Dozvolom iz stava 1 ovog člana Agencija može odrediti uslove za stavljanje u promet i korišćenje površinski aktivne supstance kao sastojka detergenta.

Dozvola za površinski aktivnu supstancu

Član 48

Imalac dozvole iz člana 44 ovog zakona dužan je da, ukoliko dođe do promjene u pogledu količine površinski aktivnih supstanci u detergentu ili se izmijeni način upotrebe detergenta, Agenciji dostavi tehnički dosije o površinski aktivnoj supstanci ažuriran tim podacima.

Na osnovu podataka iz stava 1 ovog člana Agencija može da izda:

- novu dozvolu kojom se određuju uslovi za korišćenje te površinski aktivne supstance;
- donese rješenje o oduzimanju dozvole kojim određuje rok u kom se detergent koji sadrži površinski aktivnu materiju mora povući sa tržišta.

Listu površinski aktivnih supstanci koje se mogu koristiti u detergentima, kao i Listu površinski aktivnih supstanci koje su zabranjene za korišćenje u detergentima utvrđuje Ministarstvo.

Liste iz stava 3 ovog člana objavljuju se u "Službenom listu Crne Gore".

Ispitivanje površinski aktivnih supstanci

Član 49

Aerobnu biorazgradljivost površinski aktivnih materija vrši ovlašćena laboratorija za odgovarajuću metodu ispitivanja čiji je rad usklađen sa smjericama DLP.

Proizvođač detergenta dužan je da čuva rezultate ispitivanja iz stava 1 ovog člana kojima se potvrđuje da je ispunjen kriterijum potpune aerobne biorazgradljivosti površinski aktivnih supstanci i da ih dostavlja Agenciji na njen zahtjev.

Proizvođač detergenta koji je namijenjen za medicinsku upotrebu dužan je da sačini List o sastavu detergenta i da ga čuva pet godina, kao povjerljiv i koristi ga u medicinske svrhe.

Način obilježavanja i sadržaj Lista o sastavu detergenta propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

VII. DOBRA LABORATORIJSKA PRAKSA

Neklinička ispitivanja hemikalija

Član 50

Neklinička ispitivanja hemikalija vrše se radi ocjenjivanja hemikalija i procjene rizika njihove potencijalne opasnosti za život i zdravlje ljudi i životnu sredinu.

Neklinička ispitivanja hemikalija mogu da vrše laboratorije čiji je rad usklađen sa smjericama DLP.

Smjernice i uslove za DLP propisuje Ministarstvo.

Zahtjev za dobijanje DLP sertifikata

Član 51

Ispunjenost uslova DLP utvrđuje Agencija i izdaje DLP sertifikat.

DLP sertifikat izdaje se na osnovu zahtjeva koji podnosi laboratorija.

Zahtjev sadrži: naziv i sjedište laboratorije, ime i prezime odgovornog lica, vrste hemikalija koje će laboratorija da ispituje, kao i vrste metoda kojima će se vršiti ispitivanje.

Bliži sadržaj zahtjeva i obrazac DLP sertifikata propisuje Ministarstvo.

DLP sertifikat izdat od strane nadležnog organa države članice Radne grupe za DLP Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD) priznaje se u Crnoj Gori.

Ovlašćenje

Član 52

Laboratorija koja ima DLP sertifikat može vršiti neklinička ispitivanja na osnovu ovlašćenja koje Ministarstvo izdaje rješenjem.

Rješenje iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu javnog poziva koje raspisuje nadležno Ministarstvo.

Oduzimanje DLP sertifikata

Član 53

Ako ovlašćena laboratorija prestane da obavlja neoklinička ispitivanja u skladu sa smjericama DLP mora o tome, u pisanoj formi, obavijestiti Ministarstvo.

Na osnovu obavještenja iz stava 1 ovog člana Ministarstvo donosi rješenje o oduzimanju ovlašćenja i DLP sertifikata.

VIII. UPRAVLJANJE HEMIKALIJAMA

Mjere i ograničenja hemikalija

Član 54

Ako se posumnja da određena hemikalija koja ispunjava sve zahtjeve propisane ovim zakonom izaziva teške i nepopravljive posljedice za život i zdravlje ljudi i životnu sredinu, Agencija, u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za poslove zdravlja, može da naredi:

- 1) privremenu zabranu ili ograničenje proizvodnje, uvoza, stavljanja u promet ili upotrebu te hemikalije;
- 2) povlačenje hemikalije iz prometa;
- 3) druge mjere kojima se ograničavaju ili smanjuju posljedice od negativnog uticaja hemikalije na prihvatljiv nivo.

Pri odlučivanju o mjerama iz stava 1 ovog člana, Agencija uzima u obzir ozbiljnost i težinu mogućih posljedica na zdravlje ljudi i životnu sredinu, dostupnost hemikalija i tehnologija koje mogu zamijeniti postojeće hemikalije, kao i nova naučna saznanja o efektima i djelovanju hemikalija.

Kontrola stavljanja u promet i upotreba hemikalija

Član 55

U cilju zaštite zdravlja ljudi i životne sredine od štetnog uticaja hemikalija vrši se praćenje hemikalija od stavljanja na tržište do upotrebe od strane krajnjih korisnika.

Praćenje hemikalija vrši se radi praćenja načina korišćenja supstanci koje izazivaju visoku zabrinutost i onih za koje su uvedene mjere zabrane i ograničenja upotrebe.

Na osnovu praćenja hemikalija Agencija sačinjava godišnji izvještaj i dostavlja ga Ministarstvu, do 31. marta tekuće za prethodnu godinu.

Izvještaj iz stava 3 ovog člana sastavni je dio izvještaja o stanju životne sredine koji usvaja Vlada.

Izvještaj iz stava 3 ovog člana sadrži naročito: podatke o hemikalijama koje se proizvode, uvoze, izvoze i stavljaju u promet, podatke o izdatim dozvolama za uvoz, izvoz i stavljanje u promet, podatke o izvršenim ispitivanjima, podatke o akreditovanim laboratorijama i izdatim DLP sertifikatima.

Bliži sadržaj i način izrade izvještaja iz stava 3 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Informacioni sistem za hemikalije

Član 56

Razmjenu podataka o hemikalijama sa međunarodnim organizacijama i stranim državama u skladu sa ratifikovanim međunarodnim ugovorima i sporazumima, kao i sa nadležnim tijelima i organizacijama Evropske unije vrši Agencija.

Povjerljivost i dostupnost podataka

Član 57

Podatke koji se dostavljaju u postupku upisa hemikalije u registar hemikalija, u postupku izdavanja dozvole za obavljanje djelatnosti prometa i

dozvole za korišćenje opasnih hemikalija i drugim postupcima koji su označeni kao povjerljivi Agencija je dužna da čuva, u skladu sa zakonom.

Nacionalna strategija upravljanja hemikalijama

Član 58

Radi adekvatnog upravljanja hemikalijama, od proizvodnje, odnosno uvoza do odlaganja, koji doprinosi održivom razvoju Crne Gore, donosi se Nacionalna strategija upravljanja hemikalijama (u daljem tekstu: Nacionalna strategija).

Nacionalnu strategiju za period od četiri godine donosi Vlada.

Nacionalna strategija naročito sadrži:

- 1) procjenu stanja i problema u oblasti upravljanja hemikalijama;
- 2) prioritetne aktivnosti i mjere za očuvanje životne sredine i zdravlja ljudi;
- 3) srednjoročne i dugoročne nacionalne strateške ciljeve;
- 4) prioritetne zadatke na svim područjima hemijske bezbjednosti;
- 5) akcione planove za sprovođenje Nacionalne strategije, sa utvrđivanjem prioriteta i mogućih izvora finansiranja.

Godišnji izvještaj o sprovođenju Nacionalne strategije sačinjava Ministarstvo i dostavlja Vladina usvajanje do 31. marta tekuće za prethodnu godinu.

IX. NADZOR

Nadležni organ

Član 59

Nadzor nad primjenom ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.

Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši Agencija, preko ekološkog inspektora, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor.

Ovlašćenja ekološkog inspektora

Član 60

U vršenju inspekcijskog nadzora ekološki inspektor ima ovlašćenje da utvrdi da li:

- 1) je hemikalija i određen proizvod koji se stavljaju u promet klasifikovan, označen i pakovan u skladu sa ovim zakonom i propisima donijetim na osnovu ovog zakona;
- 2) je oznaka opasne hemikalije i određene smješe koja nije opasna, ali sadrži bar jednu supstancu koja je klasifikovana kao opasna u skladu sa ovim zakonom;

3) se vodi propisana evidencija i prikupljaju propisani podaci o hemikaliji, kao i da li se evidencija i podaci čuvaju u propisanom roku;

4) su ispunjene propisane obaveze u vezi sa sadržajem, ažuriranjem i dostavljanjem bezbjednosnog lista;

5) se za proizvod koji sadrži supstancu propisanih karakteristika i koncentracija dostavljaju informacije koje su dovoljne za bezbjednu upotrebu tog proizvoda, a naročito ime te supstance;

6) je za upotrebu alternativnog hemijskog naziva supstance izdato odobrenje i da li se taj naziv upotrebljava u skladu sa odobrenjem;

7) se opasne hemikalije skladište tako da ne ugrožavaju život i zdravlje ljudi i životnu sredinu, odnosno da li se sa ostacima tih hemikalija i praznom ambalažom postupa u skladu sa propisom kojim se uređuje upravljanje otpadom;

8) se određena opasna hemikalija stavlja u promet u skladu sa propisanim uslovima;

9) je hemikalija za koju je propisana obaveza upisa u registar hemikalija prijavljena u propisanom roku, odnosno da li su svake naredne godine u određenom roku dostavljani propisani podaci;

10) se za supstancu koja izaziva visoku zabrinutost primjenjuju mjere upisane u dosijeu o upisu hemikalije u registar hemikalija;

11) se postupa u skladu sa zabranama i ograničenjima;

12) se prije izvoza dostavljaju propisane informacije za postupak prethodnog obavještenja i da li se te informacije dostavljaju u propisanom roku;

13) podnosi zahtjev za sprovođenje PIC postupka;

14) stavljanje u promet ili korišćenje opasnih hemikalija obavlja lice koje za to ima dozvolu;

15) je lice koje ima dozvolu za obavljanje djelatnosti prometa ili dozvolu za korišćenje opasnih hemikalija obezbijedilo odgovarajuće skladište, kao i da li se pridržava propisanih preventivnih mjera i uslova;

16) se postupa u skladu sa propisanim obavezama o detergentu.

Obaveze ekološkog inspektora

Član 61

U vršenju poslova iz člana 60 ovog zakona ekološki inspektor je obavezan da:

1) naredi da se hemikalija i određeni proizvod koji se stavlja u promet klasifikuje, označi i pakuje u skladu sa ovim zakonom i propisima donijetim na osnovu ovog zakona;

2) zabrani da se stavi u promet hemikalija i određeni proizvod klasifikovan, označen i pakovan suprotno ovom zakonu i propisima donijetim na osnovu ovog zakona;

3) naredi da se oznaka opasne hemikalije i određene smješe koja nije opasna, ali sadrži barem jednu supstancu koja je klasifikovana kao opasna vrši u skladu sa ovim zakonom i propisima donijetim na osnovu ovog zakona;

4) zabrani da se oznaka opasne hemikalije i određene smješe koja nije opasna, ali sadrži bar jednu supstancu koja je klasifikovana kao opasna vrši suprotno ovom zakonu i propisima donijetim na osnovu ovog zakona;

5) naredi da se vodi propisana evidencija i prikupljaju propisani podaci o hemikaliji, kao i da se evidencija i podaci čuvaju u propisanom roku;

6) naredi da se ispune propisane obaveze u vezi sa sadržajem, ažuriranjem i dostavljanjem bezbjednosnog lista;

7) zabrani stavljanje u promet opasne hemikalije, hemikalije koja sadrži supstancu identifikovanu kao PBT ili vPvB, kao i druge hemikalije koja ima svojstva iz člana 26 stav 2 ovog zakona, ako nijesu ispunjene propisane obaveze u vezi sa sadržajem, ažuriranjem i dostavljanjem bezbjednosnog lista;

8) naredi da se za proizvod koji sadrži supstancu propisanih karakteristika i koncentracija dostavljaju informacije koje su dovoljne za bezbjednu upotrebu tog proizvoda, a naročito ime te supstance;

9) zabrani upotrebu alternativnog hemijskog naziva supstance ako nije izdato odobrenje ili naredi da se taj naziv upotrebljava u skladu sa odobrenjem;

10) naredi da se opasne hemikalije skladište tako da ne ugrožavaju život i zdravlje ljudi i životnu sredinu, odnosno naredi da se sa ostacima tih hemikalija i praznom ambalažom postupa u skladu sa propisom kojim se uređuje upravljanje otpadom;

11) zabrani da se opasne hemikalije skladište tako da ugrožavaju život i zdravlje ljudi i životnu sredinu, odnosno da se sa ostacima tih hemikalija i praznom ambalažom postupa na nebezbedan način suprotno propisu kojim se uređuje upravljanje otpadom;

12) naredi da se određena opasna hemikalija stavlja u promet u skladu sa propisanim uslovima;

13) naredi da se hemikalija za koju je propisana obaveza upisa u registar hemikalija prijavi u propisanom roku, odnosno da se svake naredne godine u određenom roku dostave propisani podaci;

14) naredi da se za supstance koje izazivaju visoku zabrinutost primjenjuju mjere upisane u dosijeju o upisu hemikalije u registar hemikalija;

15) zabrani korišćenje supstance koja izaziva visoku zabrinutost dok se ne primijene mjere upisane u dosije o upisu hemikalije u registar hemikalija;

16) naredi da se postupa u skladu sa ograničenjima i zabranama;

17) zabrani proizvodnju, stavljanje u promet i korišćenje supstance, smješe i proizvoda, ako se sa njima postupa suprotno ograničenjima i zabranama;

18) naredi da se povuče iz prometa supstanca, smješa i proizvod, ako se ne postupa u skladu sa ograničenjima i zabranama;

19) naredi da se supstanca, smješa i proizvod sa kojima se nije postupalo u skladu sa ograničenjima i zabranama vrati u zemlju porijekla ili da se sa njima postupa u skladu sa propisom kojim se uređuje upravljanje otpadom;

20) naredi da se prije izvoza dostave propisane informacije za postupak prethodnog obavještenja i da se te informacije dostave u propisanom roku;

21) naredi da se podnese zahtjev za sprovođenje PIC postupka;

22) zabrani da stavljanje u promet ili korišćenje opasnih hemikalija obavlja lice koje za to nema dozvolu;

23) naredi da se za opasne hemikalije obezbijedi odgovarajuće skladište i da se primjenjuju propisane preventivne mjere i uslovi;

24) naredi da se postupa u skladu sa propisanim obavezama o detergentu;

25) zabrani stavljanje u promet detergenta ako se ne postupa u skladu sa propisanim obavezama o detergentu.

X. KAZNENE ODREDBE

Član 62

Novčanom kaznom od 2.000 eura do 40.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

1) hemikalije i proizvode stavlja u promet, a iste ne klasifikuje, ne označava i ne pakuje u skladu sa ovim zakonom (član 5 stav 1);

2) ambalaža u koju pakuje opasnu hemikaliju ne odgovara svojstvima, svrsi i načinu korišćenja hemikalije kojom se onemogućava gubitak upakovanog sadržaja (član 10 stav 1);

3) ne označi oznakom opasnosti sa pisanim upozorenjima ambalažu u koju je upakovana supstanca ili smješa koja je klasifikovana kao opasna (član 11 stav 1);

4) na oznaci ne unese dopunska obavještenja o opasnim svojstvima i mjerama opreza opasne hemikalije i smješe koja nije opasna, ali sadrži barem jednu supstancu koja je klasifikovana kao opasna, na način da se njeni korisnici ne dovode u zabludu o opasnim svojstvima hemikalije (član 11 stav 4);

5) ne sakuplja, ne skladišti i bezbjedno ne odlaže ostatke opasnih hemikalija i praznu ambalažu na propisan način (član 15 stav 2);

6) uz hemikaliju koju stavlja u promet ne dostavi bezbjedonosni list na propisan način (član 16);

7) ne vrši izmjene bezbjednosnog lista u skladu sa novim saznanjima o hemikaliji, a naročito saznanjima koja mogu uticati na mjere za smanjenje i kontrolu rizika, odnosno opasnosti hemikalije, kao i o ograničenjima ili zabranama proizvodnje, stavljanja u promet i korišćenja hemikalije (član 18 stav 1);

8) izmijenjeni bezbjednosni list ne dostavi svakom distributeru ili daljem korisniku u lancu snabdijevanja kojima je hemikalija isporučena u prethodnih 12 mjeseci (član 18 stav 2);

9) ne dostavi Agenciji izvještaj o bezbjednosti hemikalije uz bezbjednosni list (član 19 stav 1);

10) podaci navedeni u izvještaju o bezbjednosti hemikalije ne odgovaraju podacima navedenim u bezbjednosnom listu (član 20 stav 1);

11) u propisanom roku ne podnese prijavu za upis hemikalije u registar hemikalija koju je proizveo, odnosno uvezao u prethodnoj godini u količinama većim od 100 kg (član 25 stav 1);

12) se ne pridržava mjera za smanjenje rizika, odnosno načina sistematskog praćenja korišćenja supstance koja izaziva visoku zabrinutost naloženih od strane Agencije (član 28 st. 2 i 3);

13) ne dostavi Agenciji svaku promjenu podataka upisanih u registar hemikalija (član 29 stav 1);

14) ne vodi evidenciju o hemikalijama (član 30 stav 1);

15) podatke iz evidencije ne dostavi Agenciji na njen zahtjev (član 30 stav 3);

16) obavlja djelatnost prometa opasnih hemikalija bez dozvole Agencije (član 31 stav 1);

17) stavlja u promet i koristi hemikalije suprotno propisanim zabranama i ograničenjima (član 34 stav 2);

18) prije izvoza hemikalija sa Liste hemikalija koje podliježu postupku prethodnog obavještanja ne dostavi Agenciji obavještenje (član 35 st. 1 i 3);

19) prije izvoza hemikalija koje se nalaze na Listi hemikalija za PIC postupak i za hemikalije sa Liste Roterdamske konvencije ne podnese Agenciji obavještenje (član 37 st. 1 i 2);

20) ne dostavi Agenciji podatke o uvezenim odnosno izvezenim količinama hemikalija i proizvoda, o zemljama iz kojih su izvezene, odnosno uvezene hemikalije, kao i podatke o uvozniku, odnosno izvozniku hemikalija (član 39 stav 1);

21) ne dostavi Agenciji izvještaj o stvarnim količinama izvezenih, odnosno uvezenih hemikalija ili određenih proizvoda, u roku od 30 dana od dana izvršenog izvoza, odnosno uvoza (član 40 stav 1);

22) ne dostavi Agenciji informacije koje zahtijeva nadležni organ zemlje preko čije teritorije se vrši tranzit hemikalije sa Liste Roterdamske konvencije, najkasnije 30 dana prije dana tranzita (član 41 stav 1);

23) stavlja u promet detergente koji ne ispunjavaju uslove potpune aerobne biorazgradljivosti i ako hemikalije i površinski aktivne supstance sadržane u deterгентu ne ispunjavaju uslove koji se odnose na klasifikaciju, pakovanje i obilježavanje (član 43);

24) industrijske detergente i detergente za profesionalnu upotrebu koji sadrže površinski aktivne supstance koje ne ispunjavaju uslove potpune aerobne biorazgradljivosti stavlja u promet bez dozvole za korišćenje u deterгентu te površinski aktivne supstance koju izdaje Agencija (član 44 stav 1);

25) ne dostavi Agenciji tehnički dosije o površinski aktivnoj supstanci ažuriran podacima o promjenama u pogledu količine površinski aktivnih supstanci u deterгентu i načinu upotrebe detergenta (član 48 stav 1);

26) vrši neklinička ispitivanja čiji rad nije usklađen sa smjernicama DLP (član 50 stav 2);

27) vrši neklinička ispitivanja bez ovlašćenja Ministarstva (član 52 stav 1).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 500 eura do 4.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 1.000 eura do 12.000 eura.

XI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Podzakonski akti

Član 63

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se podzakonski akti doneseni na osnovu Zakona o proizvodnji i prometu otrovnih materija ("Službeni list SRJ", broj 15/95), ukoliko nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Donošenje Nacionalne strategije

Član 64

Nacionalna strategija upravljanja hemikalijama donijeće se u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Prestanak važenja zakona

Član 65

Danom početka primjene ovog zakona prestaje da važi Zakon o hemikalijama ("Službeni list CG", broj 11/07) Zakon o proizvodnji i prometu otrova ("Službeni list SRJ", br. 31/77, 17/82 i 20/88) i prestaje primjena Zakona o proizvodnji i prometu otrovnih materija ("Službeni list SRJ", broj 15/95).

Stupanje na snagu

Član 66

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore", a primjenjivaće se od 1. marta 2013. godine.

Broj 27-8/11-2/10

EPA 765 XXIV

Podgorica, 21. marta 2012. godine

Skupština Crne Gore 24. Saziva

Predsjednik,
Ranko Krivokapić, s.r.